

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ระดับการปฏิบัติ การพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร 2. ปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ ได้แก่ ปัจจัย ส่วนบุคคล ภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วย และปัจจัยด้านองค์การ 3. เพื่อเสนอสมการพยากรณ์ การปฏิบัติพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานให้การพยาบาลผู้ป่วยโดยตรงใน หอผู้ป่วยใน แผนกการพยาบาลอายุรกรรม ศัลยกรรม - ออร์โธปิดิกส์ จักษุ โสต ศอ นาสิก สูติ - นรีเวชกรรม และจิตเวช เป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการเลือกตัวอย่าง เชิงสุ่ม จากโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร จำนวน 13 แห่ง ได้จำนวนตัวอย่างประชากร ทั้งสิ้น 363 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ชุด คือ แบบสอบถามภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วย แบบสอบถามปัจจัยด้านองค์การ และ แบบสอบถามการปฏิบัติพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะตัวอย่างประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพ พบว่า

อายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.5 รองลงมามีอายุ 26 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.4 ส่วนน้อยมีอายุ 25 ปี หรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 15.2

ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 92.0 ส่วนน้อยที่สุดมีระดับการศึกษานุปริญญาหรือประกาศนียบัตร คิดเป็น ร้อยละ 0.8

ประสบการณ์การทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 1 - 5 ปี คิดเป็น ร้อยละ 29.2 รองลงมา มีประสบการณ์ 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.3 ส่วนน้อยมีประสบการณ์ 31 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 0.8

แผนกที่ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในแผนกการพยาบาลศัลยกรรม -
 ออร์โธปิดิกส์ คิดเป็นร้อยละ 35.6 รองลงมา ปฏิบัติงานในแผนกการพยาบาลอายุรกรรม
 คิดเป็นร้อยละ 25.6 ส่วนน้อยปฏิบัติงานในแผนกจิตเวช คิดเป็นร้อยละ 4.4

2. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรพยากรณ์ คือ ภาวะผู้นำของ
 หัวหน้าหอผู้ป่วย และปัจจัยด้านองค์การ และตัวแปรเกณฑ์ คือ การปฏิบัติการพยาบาลอย่าง
 อิศระของพยาบาลประจำการ พบว่า

2.1 ภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยอยู่ในระดับสูง คือ มีคะแนนเฉลี่ย 3.51
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 โดยมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ย
 3.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 ส่วนภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับปานกลาง คือ มี
 คะแนนเฉลี่ย 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60

2.2 ปัจจัยด้านองค์การ พบว่า มีการรับรู้เกี่ยวกับปัจจัยด้านองค์การอยู่ในระดับสูง
 คือมีค่าเฉลี่ย 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 โดยนโยบายขององค์การและเป้าหมายของ
 องค์การมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง คือ มีคะแนนเฉลี่ย 3.55 และ 3.57 ตามลำดับ ส่วน
 เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 และ 0.57 ตามลำดับ

2.3 การปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการโดยรวม พบว่า
 อยู่ในระดับปานกลาง คือ มีคะแนนเฉลี่ย 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.94 โดยมีการปฏิบัติ
 เพื่อการเคลื่อนไหวของผู้ป่วยอยู่ในระดับสูงและมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ มีคะแนนเฉลี่ย 3.56
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 รองลงมาคือ ด้านการใช้ความคิดของผู้ป่วย มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ใน
 ระดับปานกลาง คือมีคะแนนเฉลี่ย 3.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.97 ส่วนคะแนนเฉลี่ยน้อยที่
 สุดคือ ด้านการรับรู้ของผู้ป่วยทางประสาทสัมผัส มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง มี
 คะแนนเฉลี่ย 2.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วย และปัจจัย
 ด้านองค์การ กับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ ได้ผลการวิเคราะห์
 ดังนี้

3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การ
 ทำงานไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ ส่วนแผนก
 ที่ปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการในระดับ
 ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

3.2 ภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วย พบว่า ภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยโดยรวม มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการในระดับต่ำ ($r = 0.2345$) โดยตัวประกอบด้านการบารมี การคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคล การกระตุ้นให้เกิดการใช้ปัญญา การให้รางวัลโดยมีเงื่อนไข และการจัดการโดยมีข้อแม้ มีความสัมพันธ์ทางบวก ระดับต่ำกับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ ($r = 0.1496, 0.1923, 0.2738, 0.2303$ และ 0.2419 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

3.3 ปัจจัยด้านองค์การ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ ($r=0.3160$) โดยตัวประกอบนโยบายขององค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ ($r=0.2787$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเป้าหมายขององค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง ($r=0.3458$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า กลุ่มตัวพยากรณ์ที่สามารถสามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ มี 2 ตัวแปร จากตัวแปรที่นำมาศึกษาทั้งหมด 11 ตัวแปร ตัวแปรดังกล่าว คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วย ได้แก่ การสร้างบารมี การคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคล การกระตุ้นให้เกิดการใช้ปัญญา การให้รางวัลโดยมีเงื่อนไข และการจัดการโดยมีข้อแม้ ปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ นโยบายขององค์การ และเป้าหมายขององค์การ พบว่า ตัวแปรเป้าหมายขององค์การ และการกระตุ้นให้เกิดการใช้ปัญญา สามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการได้ร้อยละ 17.51 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.1751 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 เพียง 2 ตัวแปร

เมื่อพิจารณาตัวพยากรณ์ พบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญและน้ำหนักมากที่สุด คือ เป้าหมายขององค์การ ($Beta = .3083$) รองลงมา คือการกระตุ้นให้เกิดการใช้ปัญญา ($Beta = .1776$) โดยตัวพยากรณ์มีความสัมพันธ์ทางบวก

ดังนั้นจึงสร้างสมการพยากรณ์การปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ ได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 96.5769 + 3.2035 \text{ GOAL} + 1.1304 \text{ INTEL}$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .3083 \text{ GOAL} + .1776 \text{ INTEL}$$

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์ กับการปฏิบัติกรพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ พบว่า แผนกที่ปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Alexander, Weisman และ Chase (1982) ซึ่งพบว่า หอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน โดยพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยที่มีลักษณะงานที่เฉพาะเจาะจง (Special care unit) จะมีการรับรู้ความเป็นอิสระมากกว่าพยาบาลในหอผู้ป่วยศัลยกรรม อายุรกรรม และ แม่และเด็ก โดยในการวิจัยครั้งนี้พบว่าพยาบาลในหอผู้ป่วยจิตเวช มีการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระมากกว่าพยาบาลในหอผู้ป่วยอายุรกรรม ศัลยกรรม - ออร์โธปิดิกส์ จักษุ โสต ศอ นาสิก และ สูติ - นรีเวชกรรม

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า อายุ และประสบการณ์การทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก งานทางการพยาบาลเป็นงานหนัก เมื่อทำงานนานขึ้น อายุมากขึ้น จึงเกิดความเหนื่อยล้า และมีแนวคิดในการปฏิบัติงานที่เป็นงานประจำให้เสร็จทันเวลาเท่านั้น และการปฏิบัติการพยาบาลในงานประจำ เป็นระยะเวลาสั้น ทำให้เกิดความเคยชินในการปฏิบัติงานแบบเดิม ส่วนระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระ อาจเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรีเกือบทั้งหมด (คิดเป็นร้อยละ 92.0) ดังนั้น ในการศึกษาความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา จึงควรกำหนดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับการศึกษาให้มีจำนวนใกล้เคียงกัน หรืออาจเนื่องมาจากเมื่อพยาบาลมีระดับการศึกษาสูงขึ้น ได้รับการเลื่อนตำแหน่งหรือหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นผู้บริหารหรือเปลี่ยนหน้าที่ไปเป็นอาจารย์ ทำให้มีเวลาสำหรับการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงกับผู้ป่วยน้อยลง

ในการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 2 กล่าวคือ เมื่อหัวหน้าหอผู้ป่วยมีภาวะผู้นำสูงขึ้น การปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการจะสูงขึ้นด้วย ทั้งนี้เนื่องจาก ในการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย หัวหน้าหอผู้ป่วยจะเป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นในการทำงาน หรือเมื่อหัวหน้าหอผู้ป่วยมีการกระตุ้นให้เกิดการใช้ปัญญา จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามพฤติกรรมที่ต้องการ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจในบทบาทของตนเองอย่างชัดเจน เกิดความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานมากกว่าที่เคยคิดไว้ มีการพัฒนาตนเอง ทำให้เป็นผู้มีความสามารถสูงขึ้น มีความมั่นใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายในการทำงาน มีความรู้สึกเป็นอิสระในความคิดและการกระทำ (Bass, 1985) การที่ผู้บริหารทางการพยาบาลคอยช่วยเหลืองาน และดูแลปกป้องผู้ปฏิบัติงาน มองว่าผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถทำงานได้โดยอิสระ จะเป็นการทำลายการพัฒนาตนเองของผู้ปฏิบัติงานโดยทางอ้อม (Ellis และ Hartley, 1995 อ้างใน ปรานทิพย์ อุจะรัตน์, 2541) ดังนั้น ผู้บริหารทางการพยาบาลควรกระตุ้นและสอนงานผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้มีการพัฒนาตนเอง และมีการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระด้วยตนเอง

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การ กับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ พบว่า การรับรู้ปัจจัยด้านองค์การของพยาบาลประจำการมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง กับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระ ($r=0.3160$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้ เนื่องจาก เมื่อพยาบาลปฏิบัติในหน่วยงานใด ทำให้เขารับรู้ถึงนโยบายและเป้าหมายของหน่วยงานนั้น ซึ่งจะส่งผลให้เข้าใจในลักษณะงานที่ทำ และเกิดความมั่นใจในแนวทางที่จะปฏิบัติ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานมากขึ้น จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า พยาบาลประจำการมีการวางแผนการปฏิบัติการพยาบาล โดยคำนึงถึงเป้าหมายขององค์การ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.752 ดังนั้น เมื่อผู้ปฏิบัติงานเข้าใจเป้าหมายขององค์การ จะทำให้เขาสามารถวางแผนและปฏิบัติตามแผนงานเหล่านั้นได้เป็นอย่างดี การให้เป้าหมายในการให้บริการพยาบาลที่ชัดเจน และให้ความเป็นอิสระในการบรรลุเป้าหมาย จะเป็นการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ของพยาบาล ให้มีจุดมุ่งหมายและทิศทางในการทำงาน (สมยศ นาวิการ, 2536)

ในการศึกษาเพื่อหาตัวพยากรณ์ ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise

Solution พบว่า ตัวพยากรณ์ ที่สามารถทำนายการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร คือ การรับรู้เป้าหมายขององค์กรการพยาบาลประจำการ และการกระตุ้นให้เกิดการใช้ปัญญา มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.1751 โดยเป้าหมายขององค์กร สามารถอธิบายความแปรปรวนของการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระได้เป็นอันดับแรก แสดงว่าเป็นตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญหรือนำหนักมากที่สุด ($Beta = .3083$) และมีทิศทางของความสัมพันธ์ทางบวก แสดงว่าเมื่อพยาบาลประจำการมีการรับรู้เป้าหมายขององค์กรสูงขึ้น สามารถพยากรณ์การปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ ได้ร้อยละ 17.51 ($R^2 = 0.1751$) เนื่องจากการที่พยาบาลประจำการรับรู้เป้าหมายขององค์กร จะทำให้ทราบวิธีการปฏิบัติงาน ทำให้มีการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระมากขึ้น เมื่อเพิ่มตัวแปร การกระตุ้นให้เกิดการใช้ปัญญา เข้าไปในขั้นที่ 2 ทำให้อำนาจในการอธิบายความแปรปรวนของการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 2.54 ($R^2 \text{ change} = 0.0254$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาทิศทาง พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก แสดงว่า หากภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่จะกระตุ้นให้พยาบาลประจำการมีการใช้ปัญญา ความเป็นไปได้ที่พยาบาลจะปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 2.54

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิจัยพบว่า การปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารทางการพยาบาลและผู้บริหารทางการศึกษาพยาบาลควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้พยาบาลมีการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระสูงขึ้น ทำให้ผู้รับบริการได้รับการดูแลครบถ้วนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมมากขึ้น ส่งผลให้งานบริการพยาบาลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ในการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระให้สูงขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารทางการพยาบาล ควรมีวิธีการเสริมแรงทางบวกอย่างเหมาะสม เช่น การให้กำลังใจ ให้คำขอก้องชมเชย หรือประกาศความดีความชอบให้ผู้อื่นทราบ เพื่อให้พยาบาลตระหนักในคุณค่าของตนเอง มีความพยายามทุ่มเทในการปฏิบัติงานมากขึ้น

1.2 ผู้บริหารทางการศึกษา ควรเสริมให้มีการศึกษาการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาล ในระดับปริญญาตรี เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลมีความตระหนักในการให้การพยาบาลครบทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม และเป็นการฝึกให้นักศึกษารู้จักคิดแผนการพยาบาลอย่างอิสระด้วยตนเอง

2. จากการวิจัย พบว่า เป้าหมายขององค์การมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ และเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระได้มากที่สุด คือ ร้อยละ 14.97 ดังนั้น ผู้บริหารทางการพยาบาล ควรมีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานในหน่วยงานเป็นลายลักษณ์อักษร และประกาศให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนทราบอย่างชัดเจน และมีการประเมินผล เปรียบเทียบผลสำเร็จในการดำเนินงานกับผลลัพธ์ที่ตั้งไว้อย่างสม่ำเสมอ

3. จากการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ ทั้งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน และพบว่าการกระตุ้นให้เกิดการใช้ปัญญา เป็นตัวประกอบที่สามารถใช้ทำนายการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ ดังนั้น หัวหน้าหอผู้ป่วยจึงควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างภาวะผู้นำของตนเอง โดยเฉพาะการกระตุ้นให้เกิดการใช้ปัญญา เช่น กระตุ้นให้มีการแสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ ทำให้เกิดร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน กับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการ ดังนั้น จึงมีการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น หรือศึกษาหาปัจจัยอื่น ๆ เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาล ความเชื่ออำนาจภายในตน เพื่อจะได้ตัวประกอบที่สำคัญในการทำนายการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระเพิ่มขึ้น

2. การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการรวมทุกแผนก ซึ่งมีเป้าหมายและลักษณะงานในแต่ละแผนกแตกต่างกัน ดังนั้น

จึงควรมีการศึกษาเป็นแต่ละแผนก ซึ่งจะช่วยให้สามารถศึกษาได้เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับงานในแผนกนั้น ๆ มากขึ้น

3. ในการศึกษาครั้งนี้ แบบสอบถามการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลประจำการสร้างขึ้นโดยมีขอบเขตการปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระตามแนวคิดของ Snyder (1992) ซึ่งให้บริการพยาบาลโดยตรงกับผู้ป่วย ในกิจกรรมการพยาบาลระดับกลางและระดับยาก ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป จึงควรศึกษารอบคลุมถึง การปฏิบัติการพยาบาลอย่างอิสระของพยาบาลในกิจกรรมการพยาบาลระดับต้น หรือการพยาบาลด้านความต้องการพื้นฐานของผู้ป่วยด้วย (Basic Needs) เช่น การรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคล การรับประทานอาหารที่มีคุณค่า และถูกสุขอนามัย เป็นต้น